

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO
Občine Mokronog-Trebelno
(2015 - 2018)

Mokronog, januar 2015

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	3
1.1 Izhodišča in namen priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Mokronog-Trebelno	3
1.2 Cilji priprave lokalnega programa za kulturo Občine Mokronog-Trebelno	3
1.3 Metodologija in potek priprave Lokalnega kulturnega programa Občine Mokronog-Trebelno	3
1.4 Zakonodaja na področju kulture	4
2. ANALIZA STANJA – PODROČJA KULTURE V OBČINI MOKRONOG-TREBELNO	5
2.1. Kulturna društva v občini Mokronog-Trebelno – od začetkov do danes	5
2.1.1 Kulturno umetniško društvo Emil Adamič Mokronog	5
2.1.1.1 Sekcija Pevke Društva podeželskih žena Tavžentroža	5
2.1.1.2 Sekcija Lutkarska skupina Mokre tačke	6
2.1.1.3 Sekcija Ljudski pevci in godci s Trebelnega	6
2.1.2 Kulturno umetniško društvo ansambel Nemir (društvo je komercialno usmerjeno)	6
2.1.3 Kulturno umetniško društvo Novi spomini (društvo je komercialno usmerjeno)	6
2.2 Področja kulture v Občini Mokronog-Trebelno	6
2.2.1 Ljubiteljska dejavnost	6
2.3 Poklicne kulturne ustanove	12
2.3.1 Knjižnica Pavla Golie Trebnje – Krajevna knjižnica Mokronog	12
3 JAVNI INTERES NA PODROČJU LJUBITELJSKE KULTURE	14
3.1 Javni interes na področju kulture (zakonske opredelitve)	14
3.1.1 Opredelitev javnega interesa za kulturo po področjih (povzeto po zakonodaji)	14
3.2 Vpetost lokalne skupnosti v programe Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD)	14
3.2.1 Temeljni program JSKD	15
3.2.2 Programska usmeritev JSKD OI Trebnje	15
3.2.3 Korelacija OBČINA (lokalna skupnost) - OBMOČNA IZPOSTAVA JSKD	19
3.2.4 Strateški načrt JSKD za obdobje 2014-2020	20
5 KULTURNA INFRASTRUKTURA IN INVESTICIJE	21
6 OBSEG IN NAČINI FINANCIRANJA	22
6.1 OBMOČNE IZPOSTAVE JSKD	22
6.2 ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV, KULTURNA DRUŠTVA	22
7 VIZIJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI MOKRONOG-TREBELNO	23

1 UVOD

1.1 Izhodišča in namen priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Mokronog-Trebelno

Lokalni program za kulturo Občine Mokronog-Trebelno je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in ugotavlja vlogo kulture v razvoju občine ter javni interes zanjo.

Lokalni program za kulturo Občine Mokronog-Trebelno opredeljuje prioritete na področju kulture, cilje in ukrepe za doseg ciljev, načrtuje investicijsko vzdrževanje v javno kulturno infrastrukturo, določi čas za njihovo uresničitev ter kazalce, po katerih se bo merilo njihovo doseganje. Sprejema se za obdobje štirih let, za obdobje od leta 2015 do leta 2018.

Ena izmed mnogih dejavnosti, ki spada v pristojnost občine, je skrb za kulturno udejstvovanje svojih občanov. Za ta namen Občina Mokronog-Trebelno iz svojega proračuna namenja finančna sredstva ter kulturnim akterjem daje na razpolago prostore objektov, ki so v lasti občine. Z zadnjo spremembo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, je naloga posamezne občine pripraviti štiri letni lokalni program za kulturo.

1.2 Cilji priprave lokalnega programa za kulturo Občine Mokronog-Trebelno

Lokalni program za kulturo je temeljni programski in izvedbeni dokument, ki postavlja prioritete občinske kulturne politike in neposredno odgovarja na ključne probleme posameznih področij kulture. Dokument izhaja iz zgodovinskega položaja in razvoja kulture na tem območju, upošteva njene prednosti in slabosti ter zagotavlja pogoje za ohranjanje kulture in njenih lokalnih posebnosti glede na nevarnosti in priložnosti, s katerimi se bo v naslednjem obdobju ta soočala. Hkrati opredeljuje načine in možnosti za dvig kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti za večanje dostopnosti kulturnih dobrin občanom in spodbujanje kulturne raznolikosti.

1.3 Metodologija in potek priprave Lokalnega kulturnega programa Občine Mokronog-Trebelno

Občina Mokronog-Trebelno je na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) v sodelovanju z JSKD IO Trebnje, ZKD Trebnje, OŠ Mokronog, predstavniki KUD-a Emil Adamič ter strokovnimi službami sosednjih občin (Šentrupert, Mirna in Trebnje) pripravila Lokalni program za kulturo Občine Mokronog-Trebelno za obdobje 2015-2018.

Lokalna skupnost zagotavlja javne kulturne dobrine na področjih, urejenih s posebnimi zakoni (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost, galerijska dejavnost), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji različnih narodnostnih kultur ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih opredelijo v lokalnem programu kulture.

1.4 Zakonodaja na področju kulture

- ✚ Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur.l. RS, št. 77/07-UPB1, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13);
- ✚ Zakon o knjižničarstvu (Ur.l. RS, št. 87/01 ZKnj-1);
- ✚ Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11-ORZVKD39, 90/12 in 111/13);
- ✚ Zakon o javnem skladu RS za kulturne dejavnosti (Ur.l. RS, št. 29/10);
- ✚ Zakon o društvih (Ur.l. RS, št. 64/11-UPB2);
- ✚ Pravilnik o registru nepremičnin kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 66/09);
- ✚ Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 113/00);
- ✚ Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur.l. RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12);
- ✚ Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur.l. RS, št. 19/03);
- ✚ Pravilnik o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (Ur.l. RS, št. 85/10);
- ✚ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur.l. RS, št. 29/03);
- ✚ Nacionalni program za kulturo;
- ✚ Pravilnik o postopkih in merilih za sofinanciranje programov in projektov na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Mokronog-Trebelno (Uradni list RS, št. 23/2008)

2. ANALIZA STANJA – PODROČJA KULTURE V OBČINI MOKRONOG-TREBELNO

2.1. Kulturna društva v občini Mokronog-Trebelno – od začetkov do danes

»Organizirano zborovsko petje ima v Mokronogu dolgo tradicijo. Že okrog leta 1900 je v Mokronogu deloval »Pevski klub«, ki se je potem priključil Sokolom. Z manjšimi krizami je ves čas prepeval cerkveni zbor, sredi dvajsetih let pa ga je vodil celo ugledni slovenski skladatelj, takratni kaplan, Matija Tomc. Po drugi svetovni vojni so se hitro oblikovale razne kulturniške skupine in se leta 1948 tudi formalno združile v Prosvetno društvo Emil Adamič. V Sokolskem domu so prirejali različne prireditve, od proslav, koncertov do gledaliških iger in drugih scenskih stvaritev. Energetsko jedro, ki je napajalo in poganjalo takratno kulturno dogajanje, je bilo v osebnosti zdravnika **RAJKA FENCA**, ki si je "privoščil" opereto ob spremljavi domačega "salonskega" orkestra. Pogled na ta orkester je za današnje razumevanje prav neverjeten:

- violino je igral **Rudi Kuhar** – mizar,
- violončelo **Jože Kuk** – župnik,
- harmoniko **Rajko Fenc** – zdravnik,
- klavir **Helka Koželj** – trgovka,
- berdo **Milan Uhan** – frizer,
- bobne **Karel Vitman** – klepar.

Seveda so bili tudi vsi pevci in pevke domačini. Najbližja glasbena šola je bila takrat v Ljubljani.

Obdobje med 1950 in 1990 je zaznamoval **VILKO VIDEČNIK**, ravnatelj šole, zborovodja, režiser, pisec besedil in še kaj. Za današnji čas se skoraj neverjetno sliši, da je v veseloigri Kulturna prireditev v Črni mlaki, ki jo je režiral, nastopilo 27 mladih ljudi. Ali da je njegov osnovnošolski zbor pel štiriglasno. Ta informacija je iz prve roke, saj sem pel v tem zboru. Zanimivo se sliši tudi, da sta bila ob dvajsetletnici moškega zbora, leta 1971, častna gosta Matija Tomc in Janez Kuhar. Vilko Videčnik je bil tudi med ustvarjalci mokronoških pustnih karnevalov in soavtor prireditve Kresna noč. Kulturne dejavnosti v Mokronogu so dobila krila, ko so 29. novembra 1954 odprli nov združni oz. kulturni dom. Tudi tu ni šlo brez Vilka Videčnika, ki je s svojo razgledanostjo, vizijo in avtoriteto prepričal tedanje veljake, da so temu odru, dodali še štiri metre po globini. In hvala mu, da je takrat uspel.

Vilko je zbor vodil do leta 1990, ko ga je prevzel Stane Peček in ga, žal, pripeljal do konca. Odločitev o zadnjem nastopu je bila vse prej kot enostavna. Zbor je sodeloval tudi z drugimi zbori in skupinami, največ z ženskim zborom »ZIMZELEN« iz Mirne. **Žal, mladih ni bilo blizu, da bi voz potegnili naprej.**«

(Stane Peček, 3. 12.2014, del nagovora iz prireditve Apel podoba na ogled postavi)

Danes v občini Mokronog-Trebelno delujejo tri kulturno-umetniška društva, in sicer Kulturno umetniško društvo Emil Adamič Mokronog, Kulturno umetniško društvo ansambel Nemir in Kulturno umetniško društvo ansambel Novi spomini.

2.1.1 Kulturno umetniško društvo Emil Adamič Mokronog

Začetek društva se piše 1948. Danes društvo deluje s tremi sekcijami, in sicer sekcija pevke Društva podeželskih žena Tavžentroža, sekcija Lutkarska skupina Mokre tačke in sekcija Ljudski pevci in godci s Trebelnega. V ustanavljanju pa je tudi odrasla gledališka skupina.

2.1.1.1 Sekcija Pevke Društva podeželskih žena Tavžentroža

Sekcija se je pridružila društvu leta 2012, sestavljajo pa jo pevke predvsem s Trebelnega, ki jih je veselje do petja združilo. Iz čistega ljubiteljskega petja se razvijajo v zbor z odgovorno zborovodkinjo ga. Gabrijelo Cedilnik, ki je dekleta predstavila že na številnih prireditvah. Septembra 2014 so, v

okviru Festivala za tretje življenjsko obdobje, celo nastopale v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer so zastopale Dolenjsko in Belo Krajino.

2.1.1.2 Sekcija Lutkarska skupina Mokre tačke

Vse se je začelo v mokronoškem vrtcu, ko je skupina vzgojiteljic sprva pripravljala priložnostne predstave v sklopu rednega dela z malčki. Leta 1997 so se ustanovile MOKRE TAČKE, ki so še vedno delovale v okviru mokronoškega vrtca. Leta 2004 se je na povabilo Staneta Pečka skupina Mokre tačke organizirala v KUD Emil Adamič Mokronog, kot samostojna sekcija. Na pobudo Mokrih tačk nastajajo tudi nove lutkarske osebe skratje MOKRONOŽCI. V lutkarsko življenje jih je povabil kar njihov knjižni oče, Stane Peček. Do sedaj so v različnih predstavah in priložnostnih nastopih oživeli Gašper, Miha in NiBoltežar, ki jih je likovno oblikovala in izdelala Brigita Kosten, ter Čakec, ki ga je oblikovala akademska slikarka Jelka Godec Schmidt, izdelal pa ga je Zdenko Majaron. Dolgoročni cilj skupine je, da se v Mokronogu ustvari lutkarsko »ognjišče«, kjer se bodo v domačih ali gostujočih lončkih kuhali prijazni pravljичni dogodki za mokronoške in druge otroke Mirnske doline.

2.1.1.3 Sekcija Ljudski pevci in godci s Trebelnega

Sekcija se je pridružila društvu v letu 2014, združuje pa ljubitelje ljudskega petja.

2.1.2 Kulturno umetniško društvo ansambel Nemir (društvo je komercialno usmerjeno)

Prvi začetki narodno-zabavnega ansambla segajo v leto 2006, ko sta Gregor in Tomaž nastopila na mirnskem tekmovanju harmonikarjev. Ansambel je postal zelo hitro prepoznaven v slovenskem prostoru. Do sedaj so izdali tri samostojne zgoščenke z lastnimi skladbami, prejeli pa tudi številne nagrade, ki so jih dosegli na raznih tekmovanjih in festivalih. Skupina šestih fantov je v letu 2014 izvedla že 4. samostojni »Nemirni koncert«, ki se je odvijal v prepolni športni dvorani v Mokronogu.

2.1.3 Kulturno umetniško društvo Novi spomini (društvo je komercialno usmerjeno)

Ansambel Novi spomini so narodno-zabavna zasedba, ki obstaja že kar nekaj let, v aktualni zasedbi pa od leta 2006. Skupina štirih fantov je do leta 2014 izdala že pet samostojnih zgoščenk. Udeležili so se tudi mnogih festivalov, kjer smo se predstavili širni slovenski publiki, deležni pa so bili tudi mnogih nagrad in priznanj.

2.2 Področja kulture v Občini Mokronog-Trebelno

2.2.1 Ljubiteljska dejavnost

V javni interes na področju ljubiteljske kulture so vključene vse dejavnosti ljubiteljskih kulturnih društev, skupin in ostalih organizacij, ki delujejo na področju kulture. Sem spadajo kontinuirana, strokovno pripravljena in kvalitetno izvedena kulturna ustvarjalnost, še posebej ohranjanje kulturne dediščine, sodelovanje in povezovanje društev, strokovna srednja, pregledi nastalih dosežkov, kulturna vzgoja in izobraževanje širšega kroga ljubiteljskih in bodočih kulturnih ustvarjalcev ter mentorjev, društvena dejavnost, ki spodbuja zanimanje za kulturo in kultivira svoje okolje.

Občina Mokronog-Trebelno zaradi javnega interesa zagotavlja pogoje za delovanje tudi: Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti, Območni izpostavi Trebnje (JSKD) in ZKD Trebnje. V skladu z Zakonom o javnem skladu RS za kulturne dejavnosti, lahko JSKD določene naloge, s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, opravlja za lokalne skupnosti na podlagi sklenjene posebne

pogodbe. Iz proračuna Občine Mokronog-Trebelno se JSKD-ju zagotavljajo sredstva za programe izobraževanja, projekte, materialne stroške in občinski lokalni program kulture.

2.2.2 Uprizoritvena umetnost

Kulturno umetniško društvo Emil Adamič (v nadaljevanju: KUD Emil Adamič) vključuje več sekcij, od katerih je najbolj prepoznavna in v širšem slovenskem prostoru uveljavljena sekcija **Mokre tačke**. Gre za odraslo lutkovno skupino, ki se v zadnjem desetletju, s svojimi kakovostnimi predstavami, redno uvršča na medobčinska oz. regijska srečanja, zadnja leta pa v sam vrh slovenske ljubiteljske kulturne produkcije!

Osnovna šola Mokronog je skupaj z vrtcem Mokronožci in Podružnično šolo Trebelno prejela naziv »Kulturna šola« in »Naj Kulturna šola« med manjšimi in podružničnimi šolami v letu 2014. Šola s številnimi uspehi predvsem na gledališkem, lutkovnem in pevskem področju, bogati kulturno dejavnost v občini. V vrtcu Mokronožci domuje lutkovno gledališče, kjer nastopajo predšolski otroci, ki so v letu 2014 prejeli **zlato priznanje** na državnem tekmovanju lutkarskih skupin. Učenci Podružnične šole Trebelno pa so uprizorili odlično gledališko predstavo »Kakor napravi stari, je zmerom prav«, s katero so se uvrstili na državno tekmovanje gledaliških skupin in prejeli **srebrno plaketo**.

Iz Mokronoga pa izhaja tudi vrhunski baletni plesalec, solist in dolgoletni vodja ljubljanskega baleta, baletni pedagog, koreograf in režiser, organizator ter direktor opere in baleta **Janez Mejač**, ki je izjemno zaznamoval slovensko baletno umetnost v drugi polovici 20. stoletja. Pot ga je vodila v Ljubljano, kjer se je srečal tudi z baletno umetnostjo, ki ga je popolnoma osvojila. Vez z domačim krajem pa je še vedno trdna, saj je z izvirnostjo baleta Vidov ples in Sejem, doprinesel k dvigu takratne kulturne prireditve Kresna noč. Na vsebinsko povsem prenovljeni prireditvi Kresna noč, junija 2014, je sodeloval kot režiser in koreograf z baletnim vložkom v kulturnem programu z imenom »Noč kot pravljica«.

Usmeritve in ukrepi:

- *povečati dostopnost kakovostne gledališke, glasbene, lutkovne in druge produkcije,*
- *omogočiti razvoj odrasle gledališke produkcije,*
- *vpeljati abonmajsko ponudbo, ki bo vključevala različna področja kultur,*
- *vključiti/povezati več sodelujočih pri izvedbi posamezne prireditve.*

Kazalci in merila:

- *število prireditev in število obiskovalcev,*
- *povprečno število ponovitev na produkcijo,*
- *delež prihodkov od prodanih vstopnic.*

2.2.3 Glasbena umetnost

Glasbena umetnost vključuje raznolike glasbene žanre, s poudarkom na kakovosti in raznolikosti, ki pripelje do več kritičnih poslušalcev. V občini Mokronog-Trebelno sta razviti predvsem dve zvrsti: zborovsko in ljudsko petje ter instrumentalna glasba.

Na področju glasbene umetnosti velja v prvi vrsti izpostaviti mednarodni festival "(ah), TE ORGLICE", ki je v pol drugem desetletju življenja vrnil orglice v slovenski kulturni prostor. Prireditve že presega občinske in tudi državne meje in je živ dokaz, da glasba ne pozna meja. Odvija se zadnjo soboto v februarju in je sestavljen iz tekmovalnega dela ter revije oziroma bolje povedano revije odličnih koncertov.

Sekcija **ženski pevski zbor Tavžentroža** je nastal iz ljubiteljske želje žensk po petju. V letu 2014 pa so organizirali že 6. samostojni Božični koncert. Prisotni so na območnih revijah pevskih zborov, številnih drugih javnih in kulturnih prireditvah tako v občini kot tudi zunaj naših meja.

Že lep čas pa na Trebelnem prepevajo tudi ljudski pevci, ki se trenutno ustanavljajo kot sekcija pri KUD Emil Adamič. Pojavljajo se tudi že na pevskih revijah, vse pogosteje pa jih srečamo tudi na različnih prireditvah.

Na **OŠ Mokronog**, številne kulturne prireditve, v vrtcu, šoli in izven nje, združujejo otroke, učence, učitelje ter šolo s starši in okoljem. Med najpomembnejše letne prireditve spadajo tradicionalni zborovski koncert šolskih in vrtčevskih zborov in Pomladni dan, ki se odvijata v kulturni dvorani Upravno-kulturnega središča ter Zaključna prireditev ob koncu šolskega leta v Športni dvorani Mokronog.

Na **Podružnični šoli Trebelno** delujeta dva otroška zbora, ki vsako leto sodelujeta na Božičnem koncertu, ki ga organizira pevski zbor Tavžentroža. Številne kulturne prireditve učencev in otrok vrtca podružnične šole združujejo otroke, učence, učitelje ter šolo s starši in okoljem. Med najpomembnejše letne prireditve štejeta tradicionalna prireditev »Šopek za žene in matere« v dvorani Večnamenskega doma na Trebelnem in priprava programa za srečanje starejših občanov v Mirni vasi.

Usmeritve in ukrepi:

- *podpirati kvalitetne projekte,*
- *povečati obseg glasbenega občinstva,*
- *vzpostavitev mreže koncertnih dogodkov oziroma podpora koncertnim abonmajem,*
- *nadaljevati z izobraževanjem na ustno harmoniko preko Glasbene šole.*

Kazalci in merila:

- *število obiskovalcev in število gostovanj,*
- *delež prihodkov od prodanih vstopnic.*

2.2.4 Likovna umetnost

Zbirka Po poteh Gubčeve brigade vsebuje 35 slik Borisa Kobeta in se nahaja v prostorih Osnovne šole Mokronog. Profesor Kobe je v olju in temperi upodobil 123 krajev, ki so bili najpomembnejši na bojni poti Gubčeve brigade. Zbirka olj in temper nastalih na tej poti spominov je izbor krajev, ki so nekoč zrl v najbolj pretresljive in zmagovite dogodke Gubčevcev. Posebnost in kvaliteta izpovedi umetnika pa je tudi v tem, da je kraje, kjer so potekali boji in kjer je brigada s pogumom in krvjo utirala pot svobodi, obiskal skupaj s Stanetom Škrlom-Gubčevcem, na isti dan, kot so potekali boji, le, da je to bilo 30 let pozneje.

Občasno pa se odvijajo tudi različni likovni krožki v prostorih Društva upokojencev Mokronog-Trebelno, ki se v bodoče lahko razvijejo tudi v organizirano kolonijo medgeneracijskih likovnih taborov, kjer bi se medsebojno prepletali tako otroci, mladina in odrasli, kot tudi starejši.

Učenci osnovne in podružnične šole sodelujejo na krajevnih likovnih natečajih (Kresna noč) in na slovenskih natečajih, kjer so tudi nagrajeni.

Usmeritve in ukrepi:

- *spodbuditi likovni tabor za otroke, odrasle, upokojence ob različnih prireditvah v občini,*

→ dodati na pomembnosti posameznega dogodka.

Kazalci in merila:

→ število obiskovalcev in udeležencev.

2.2.5 Književnost in knjižnice

Knjižnica je spodbujevalec demokratičnega mišljenja, dejavnik razvoja bralne kulture, nastajanja in prenosa znanja ter pomemben nosilec sodobne informatizirane družbe. Pomembna pa je tudi skrb za ohranjanje slovenske pisne kulturne in znanstvene dediščine.

V mokronoški dolini je doma bogato literarno ustvarjanje. Oče malih nevidnih bitij, ki jih vidijo le tisti, ki so tu brez grde misli –škratov Mokronožci, je **Stane Peček**. Škratje so se v ta prostor zelo dobro udomačili in veseli nas, da ne poznajo meja, saj se potikajo povsod in sklepajo prijateljstva širom naše doline. Ta zgodba je tudi del projekta »Destinacija Mirnska dolina«, ki se plete skupaj še z Občinama Mirna in Šentrupert. Stane Peček pa ni ujel v knjigo le škratov in drugih zgodb, temveč je zapisal tudi zgodovino Mokronoga v dveh obsežnih knjigah.

Anica Zidar v svojih knjigah opisuje predvsem ljudi in življenje na deželi, skupaj z možem Tonetom pa že vrsto let skrbita, da Mokronožice – skupina starejših občanov, ki imajo srečanja ob petkih, vsako leto izdajo tudi svoje Utrinke in v letu 2014 so izdali že 17. številko.

Desa Muck je napisala številna knjižna dela, od mladinske književnosti do del za odrasle. Od leta 2003 pa do 2006 je za zbirko Anica prejela priznanje za Mojo najljubšo slovensko knjigo po izboru mladih bralcev. Njena dela bogatijo širši slovenski prostor.

Petra Škarja, Jerneja Dreža, Martin Strel, Alja Suljić, Petra Pavlin, Tim Gregorčič, in še kdo, so se v svojih delih že predstavili in zagotovo bomo za njih še slišali.

Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Krajevna knjižnica Mokronog skrbi za številne literarne prireditve, kjer se predstavijo tako lokalni kot slovenski avtorji. Poleg tega knjižnica organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture (pravljичni popoldnevi, predavanja, delavnice).

Šola, vrtec in podružnična šola ima bogato knjižnično dejavnost, ki s svojim delovanjem spodbuja bralno kulturo. Organizirajo bralne urice za učence razredne stopnje in predšolske otroke ter sodelujejo v projektu Rastem s knjigo.

Občina je v vseh teh letih podprla številne izdaje knjig, zbornikov, zvezkov, naj naštejemo samo nekaj izmed njih:

- Stane Peček: Zmak, Z Mokronožci res ni dolgčas, Mokronoge zgodbe (ponatis),
- Zbornik Župnije Mokronog (1. zvezek – Žalostna gora nad Mokronogom, Dolenjska božja pot, 2. zvezek – Trg Mokronog skozi stoletja in 3. zvezek),
- Lovro Kuhar – Prežihov Voranc: Od Mokronoga do Pijane gore,
- OŠ Mokronog: Šolstvo v Mokronogu 1808-2008,
- ZKD Trebnje – Razkošje majhnega – 10 let mednarodnega festivala »(ah), TE ORGLICE«,
- Dolenjsko geodetsko društvo: 50 let geodetske službe v Trebnjem,
- revija Rast – revija za literaturo, kulturo in družbena vprašanja,
- Revija DSO Trebnje: Naši skupni dnevi.

Usmeritve in ukrepi:

- povečati dostopnost kakovostne knjižne ponudbe,
- omogočiti izvedbo kvalitetnih literarnih prireditev,
- spodbujati bralno kulturo z različnimi projekti (branju prijazna občina, biti siv in modro brati,..),
- spodbujati in podpirati literarno izražanje,
- povezati UTŽO s krajevno knjižnico iz izvesti delavnice za starejše,
- spodbujati povezovalne projekte oziroma programe, ki vključujejo/povezujejo več sodelujočih pri izvedbi posamezne prireditve.

Kazalci in merila:

- delež udeležbe ljudi v projektih oziroma programih,
- število projektov za različne ciljne skupine,
- povečati število dobrih praks.

2.2.6 Filmska umetnost

V času, ko še ni bilo velikih kinematografov in so bili obiski prestolnice prava redkost, se je v Mokronogu zbiralo veliko ljudi, ki so uživali v gledanju filmov. Mlajše generacije se tega ne spominjajo več, srednja in starejša pa še velikokrat obuja spomine na tiste čase. Z novo, sodobno opremljeno kulturno dvorano želimo obuditi nostalgijo in ponovno vpeljati kino v Mokronogu. Letni kino, ki se odvija zadnjih nekaj let in poteka pod zvezdami (v kolikor so mu le-te naklonjene), je dobro obiskan in med ljudmi zaželen. Želimo si, da bo tudi dvoranski kino tako. Vzporedno pa bomo v sodelovanju z JSKD, OI Trebnje in Knjižnico Pavla Golie Trebnje razvijali tudi filmsko vzgojo.

Usmeritve in ukrepi:

- omogočiti delavnice vzgoje filmske produkcije,
- vpeljati abonmajsko ponudbo, ki bo vključevala različna področja kulture, tudi filmsko umetnost,
- vključiti/povezati več sodelujočih pri izvedbi posamezne prireditve.

Kazalci in merila:

- število prireditev in število obiskovalcev,
- delež prihodkov od prodanih vstopnic.

2.2.7 Kulturna dediščina

S spoštovanjem kulturne dediščine bogatimo sodobno življenje. V skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine je varstvo dediščine v javno korist.

Javna korist varstva dediščine obsega (2. čl. ZVKD):

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanje,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij,
- sodelovanje javnosti v zadevah kulturne dediščine.

Občina uresničuje javno korist varstva kulturne dediščine tako, da organizira in podpira dejavnosti in ravnanja iz zgoraj navedenega ter izvaja ukrepe na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine. Pri uresničevanju javne koristi varstva kulturne dediščine, občine sodelujejo z lastniki dediščine, poslovnimi subjekti, nevladnimi organizacijami, zavodi in civilno družbo v okviru zakona.

V občini Mokronog-Trebelno so v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine razglašeni naslednji spomeniki lokalnega pomena:

- območje Žalostne Gore v Mokronogu,
- Strelcov turn v Mokronogu,
- toplar na posestvu Pule,
- cerkve v Župniji Mokronog.

Kostnica v Gorenjem Mokronogu pa je razglašena za **spomenik državnega pomena**.

Prav tako pa je občina bogata s številnimi spomeniki, ki niso razglašeni za kulturne spomenike lokalnega pomena.

Tudi na OŠ Mokronog ohranjajo in bogatijo s svojim delom področje kulturne dediščine z naslednjimi dejavnostmi: izvedbo športnega dne s pohodom po arheološki poti, izvedbo kulturnega dne kot ohranjanje kulturne dediščine, ogled ličkanja v lokalnem okolju, aktivno sodelovanje učencev na tradicionalnih prireditvah v občini (Pustovanje, Kresna noč), učno uro na prostem. Vsako leto pa je v učnem načrtu predmeta zgodovina, kulturna dediščina umeščena v sam izobraževalni proces 6. razreda. Dediščino čebelarstva pa ohranja čebelarski krožek v sodelovanju s čebelarskim društvom.

Usmeritve in ukrepi:

- *kakovostno ohranjena ter sodobno prezentirana kulturna dediščina za večje število obiskovalcev in večjo prepoznavnost dediščine (oblikovanje programov ozaveščanja, tudi s fakultetami),*
- *povezava z Galerijo Trebnje,*
- *izobraževalne delavnice na temo lokalna kulturna dediščina,*
- *povezava s kulturnim turizmom za prepoznavnost kulturne dediščine,*
- *opremiti vse javno dostopne točke v občini z zloženkami.*

Kazalci in merila:

- *število obiskov,*
- *število programov in projektov, s katerimi se širita in razvijata vedenje in zavest o pomenu kulturne dediščine,*
- *dostopnost do objektov in dediščinskih vsebin,*
- *oživljanje dediščine.*

2.2.8 Mediji

Kakovostni mediji so za slovenski prostor eden temeljnih nosilcev kulturno-informativnih vsebin. So nosilci kulture in so sami del kulture. So njeni soustvarjalci. Pomen medijev pri kakovostnem informiranju je nenadomestljiv. Na področju medijev je prišlo še najbolj do radikalnih sprememb, saj svetovni splet, digitalizacija in nove medijske kulture nasploh spreminjajo oziroma izpodrivajo tiskani medij. Posledično temu pa mora uporabnik razviti kritičen odnos do informacij na spletu in biti sposoben ločiti kredibilne od nekredibilnih virov informacij, saj lahko na podlagi teh sprejema odločitve, ki lahko pomembno vplivajo na življenje njega in njegove okolice. Medijska pismenost

postaja v informacijski družbi izredno pomemben dejavnik aktivnega državljanstva in je ob digitalni pismenosti ključni pogoj za aktivno udeležbo v informacijski družbi 21. stoletja.

V lokalnem prostoru je medijska pokritost predvsem:

- izdaja lokalnega časopisa Odsev 4x letno, v katerem se občane seznanja z aktualnimi dogodki, ki se odvijajo na območju občine,
- občinska spletna stran ter družabna omrežja,
- Dolenjski list, Cajtnj, Na dlani,
- lokalna televizijska postaja Vaš kanal in radijski postaji radio Krka in Sraka.

Usmeritve in ukrepi:

- *dvigniti bralno pismenost in spodbuditi lokalno prebivalstvo k soudeležbi pri nastajanju lokalnih novic, zgodb,...*

Kazalci in merila:

- *število pisnih virov v posameznih časopisih,*
- *število prispevkov.*

2.3 Poklicne kulturne ustanove

Med poklicne kulturne ustanove štejemo Knjižnico Pavla Golie Trebnje, ki ima enoto v Mokronogu in Center za izobraževanje in kulturo Trebnje, katerih soustanoviteljica je tudi Občina Mokronog-Trebelno. Prav tako pa lahko med kulturno ustanovo štejemo tudi OŠ Mokronog, saj je ravno v letu 2014 prejela naziv KULTURNA ŠOLA.

2.3.1 Knjižnica Pavla Golie Trebnje – Krajevna knjižnica Mokronog

Dejavnost javne službe za občane Občine Mokronog-Trebelno izvaja Knjižnica Pavla Golie Trebnje, ki svoje naloge prenaša na Krajevno knjižnico Mokronog. Knjižnična dejavnost kot javna služba v skladu z Zakonom o knjižničarstvu zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo,
- knjižnični informacijski servis za izmenjavo podatkov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu. (2. čl. ZKnj-1).

Osrednja knjižnica in krajevna knjižnica v okviru javne službe tudi (16. čl. ZKnj-1):

- sodelujeta v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirata, obdelujeta, varujeta in posredujeta domoznansko gradivo,
- zagotavljata dostopnost in uporabi gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirata posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirata posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirata kulturne prireditve, ki so povezane z njuno dejavnostjo.

2.3.2. Center za izobraževanje in kulturo Trebnje

Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje opravlja dejavnost predvsem na področju izobraževanja odraslih. Zavod opravlja dejavnosti, ki so določene kot javna služba ter dejavnosti, ki to niso. Na področju izobraževanja odraslih javno službo določa Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji, na področju kulture pa Resolucija o nacionalnem programu za kulturo.

Zavod izvaja dejavnosti v okviru organizacijskih enot, opredeljenih v ustanovitvenem aktu zavoda:

- enota Ljudska univerza, ki opravlja kot javno službo izvajanje javnih izobraževalnih programov za odrasle,
- enota Galerija likovnih samorastnikov, ki opravlja kot javno službo dejavnost umetniško ustvarjanje in poustvarjanje, organizacijo razstav, trgovino na drobno z umetniškimi izdelki in obratovanje objektov za kulturne prireditve.

CIK Trebnje - Enota Ljudska univerza razvija celovito ponudbo izobraževalnih programov, od osnovne šole za odrasle do programov za pridobitev izobrazbe na srednji, visoki in podiplomski stopnji ter ponudbo številnih oblik in programov neformalnega izobraževanja. Številne programe izvajajo tudi v sodelovanju z drugimi institucijami. Vse bolj obiskovan in dejaven del izobraževalne ponudbe zavoda postajajo splošno izobraževalni programi za različne ciljne skupine. V Univerzo za III. življenjsko obdobje je vključenih preko 150 članov, ki se izobražujejo na delavnicah in krožkih. V jezikovno izobraževanje se vključujejo otroci in odrasli, izvajajo pa tudi številne programe usposabljanja in izpopolnjevanja za zaposlene in brezposelne osebe.

2.3.2.1 Galerija likovnih samorastnikov

Galerija likovnih samorastnikov Trebnje, v kateri je urejena stalna zbirka del likovnih samorastnikov, je bila ustanovljena leta 1971 in ima vsako leto obsežnejšo zbirko. Nastala je kot rezultat dejavnosti Tabora likovnih samorastnikov. V okviru Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje deluje od leta 1994.

Galerija se ponaša z zbirko, ki obsega več kot 1000 umetniških del, slik, reliefov in skulptur, ki jih je ustvarilo preko 230 umetnikov iz 35 držav, evropskih in držav ostalih celin sveta.

Od leta 2004 deluje galerija v prostorih prvega nadstropja poslovne stavbe na Golievem trgu 1 v Trebnjem, kjer je postavljena stalna razstava likovnih del.

V okvir dejavnosti galerije sodijo predvsem:

- evidentiranje, zbiranje, varovanje, raziskovanje, predstavljanje likovne dediščine s posebnim poudarkom na naivni oz. samorastniški umetnosti,
- stalna razstava likovnih del,
- prirejanje občasnih likovnih razstav,
- priprava in izvajanje Mednarodnih taborov likovnih samorastnikov,
- opravljanje pedagoške in vzgojne dejavnosti ter informativne dejavnosti,
- organizacija in izvajanje različnih likovnih delavnic in taborov za mladino in odrasle,
- organizacija kulturnih in drugih prireditev,
- oddajanje prostorov v najem,
- izdajanje katalogov, monografij in ostalih publikacij, povezanih z dejavnostjo galerije,
- opravljanje raziskovalnih dejavnosti s področja družboslovja in humanistike,
- depo nerazstavljenih del,
- trgovina likovnih del in spominkov.

Zaposleni na CIK-u se trudijo, da nenehno razvijajo nove organizacijske oblike in poti za pridobitev novih znanj.

3 JAVNI INTERES NA PODROČJU LJUBITELJSKE KULTURE

3.1 Javni interes na področju kulture (zakonske opredelitve)

Lokalni program za kulturo opredeljuje javni interes za kulturo, in sicer z namenom zagotavljanja pogojev za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin, kulturno raznolikost in kulturno identiteto. Javni interes se udejanja predvsem na podlagi (9. čl. ZUJIK):

- letnih izvedbenih načrtov nosilcev javnega interesa,
- javnih razpisov za financiranje kulturnih programov in kulturnih projektov,
- aktov o ustanovitvi javnih zavodov, njihovih strateških načrtov in letnih programov dela,
- javnih razpisov za oddajo javne kulturne infrastrukture,
- upravnih odločb.

Lokalna skupnost uresničuje javni interes za kulturo v skladu z ZUJIK-om, zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture (24. čl. ZUJIK).

Lokalna skupnost v javnem interesu zagotavlja pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti, ali zaradi dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov. Javne kulturne dobrine zagotavlja v obliki oziroma na način javne službe in s podporo posamičnim kulturnim projektom ter javnim kulturnim programom (25. čl. ZUJIK).

Javna kulturna infrastruktura se lahko odda v upravljanje oz. v uporabo organizaciji, ki deluje v javnem interesu (80. čl. ZUJIK).

3.1.1 Opredelitev javnega interesa za kulturo po področjih (povzeto po zakonodaji)

Lokalna skupnost zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, kjer tako določa posebni zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine...), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo (66. čl. ZUJIK).

3.2 Vpetost lokalne skupnosti v programe Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD)

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je javna institucija Republike Slovenije, ustanovljena z namenom spodbujanja razvoja na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, spodbujanja ustvarjalnosti na kulturnem področju, zagotavljanja dostopnosti kulturnih dobrin ter izvajanja drugih dejavnosti, določenih z Nacionalnim programom za kulturo 2014-2017 in zakonom.

JSKD uresničuje nacionalni potencial ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Aktivno skrbi za ustvarjalnost, razvoj ustvarjalnih kapacitet, strokovnih standardov in širjenje dostopnosti kulturnih programov.

Namen in poglavitne naloge sklada so opredeljeni v 2. členu Akta o ustanovitvi JSKD:

- *v skladu z nacionalnim kulturnim programom, ki določa cilje kulturne politike, zagotavljati strokovno in organizacijsko podporo za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti;*
- *JSKD upravlja in razpolaga z namenskim premoženjem in finančnimi sredstvi, ki jih ustanovitelj zagotavlja za sofinanciranje programov in projektov na področju dela sklada.*

Na osnovi medsebojnega dogovora in sklenjene pogodbe o sodelovanju med posamezno območno izpostavo JSKD in lokalno skupnostjo, lahko služba območne izpostave opravlja tudi dogovorjene naloge zanjo.

V praksi so naloge in akcije raznolike, obsežne in se med območnimi izpostavami razlikujejo glede na potrebe in specifične posamezne lokalne skupnosti ter glede na strukturo in obseg kulturnih društev. Namen tega dokumenta je na eni strani jasna določitev standardov in programov, ki jih mora izpolnjevati in izvajati sleherna območna izpostava JSKD in na drugi strani, opredelitev dodatnega, neobveznega delovanja OI.

3.2.1 Temeljni program JSKD

Temeljni program JSKD je že v osnovni strukturi (piramidna programska shema, mrežna povezanost območnih izpostav - OI) zastavljen s težnjo po čim bolj učinkovitem doseganju primarnega cilja – s strokovno, organizacijsko in finančno pomočjo nuditi kulturnim društvom kvaliteten okvir za njihovo delovanje ter skrbeti za njihov uravnotežen razvoj ne glede na geografsko pripadnost.

Bistveni komponenti temeljnega programa sta: skrb za kulturna društva (njihov nastanek, delovanje in razvoj) in piramidna organiziranost programa. Zasnova in organizacija prireditev in izobraževanj na treh nivojih s preglednimi srečanji in selekcijami omogoča društvom predstavitev delovanja (območna raven) ter primerjanje z drugimi društvi (medobmočna in državna raven).

Temeljni program obsega glasbeno dejavnost (vokalna, instrumentalna), gledališko in lutkovno, folklorno, filmsko, plesno, likovno (in fotografijo), literarno, intermedijsko in večzvrstno (društva in projekti, ki se povezujejo s turizmom, športom ...) dejavnost. Po posameznih izpostavah so področja delovanja različno zastopana – glede na potrebe in možnosti posameznih območij. Naloga območne izpostave je nudenje strokovne podpore društvom na aktivnih področjih in zaznavanje potreb po izobraževanju in razvoju tistih dejavnosti, ki še niso razvite, oziroma so v manjšini. Strokovna služba na sedežu sklada pokriva vsa področja dejavnosti.

3.2.2 Programska usmeritev JSKD OI Trebnje

Območna izpostava Trebnje pokriva ljubiteljsko kulturno dejavnost na območju štirih občin – Občine Trebnje, Občine Mokronog-Trebelno, Občine Mirna in Občine Šentrupert.

V omenjenih občinah je prisotna z različnimi že poznanimi ter tudi novimi projekti na področju kulture. Delovanje Območne izpostave JSKD v Trebnjem se usmerja v kulturno vzgojo, v delo z mladimi, vse s ciljem omogočiti dostopnost različnih kulturnih vsebin čim širšemu krogu ljudi v lokalnem okolju.

Dejavnost kulturnih društev na območju JSKD OI Trebnje je bogata in pestra. Po zadnjih statističnih podatkih, ki jih je izpostava zbirala v pomladnih mesecih leta 2014, na območju območne izpostave

deluje kar 39 različnih društev, ki se ukvarjajo (tudi) s kulturno dejavnostjo, 17 sekcij ter 3 kulturne sekcije pri Društvih upokojencev.

- V občini Trebnje deluje kar 24 društev, 13 sekcij in dve kulturni sekciji pri DU Veliki Gaber.
- V občini Mokronog-Trebelno delujejo 3 kulturna društva in 3 sekcije.
- V občini Mirna je 5 kulturnih društev in kulturna sekcija pri DU Mirna.
- V občini Šentrupert je 7 kulturnih društev, 1 sekcija ter kulturna sekcija pri DU Šentrupert.

Delo izpostave je tako prisotno na območju vseh občin, kjer gre za uresničevanje javnega kulturnega interesa. Izpostava deluje že štirinajst let in ves čas v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Trebnje, ki je povezava med društvi in izpostavo. V vseh občinah izpostava skrbi za otroške in odrasle gledališke predstave in izobraževanja ter delavnice v počitniškem času, pa tudi za izvedbo priložnostnih prireditev ali proslav. (Povzeto po: <http://www.jskd.si/kulturna-mreza/dolenjska-posavje-bela-krajina/trebnje/predstavitev.htm>)

Obvezni program dela JSKD OI Trebnje obsega temeljni oziroma obvezni program, ki je enoten za celo območno enoto ter dodatni in lokalni program, ki se razlikuje po posameznih občinah.

Po prikazani in že ustaljeni programski usmeritvi JSKD OI Trebnje letno usmerja in oblikuje svoje dejavnosti.

3.2.2.1 Temeljni oziroma obvezni program JSKD OI Trebnje

a) Spremljanje dejavnosti kulturnih društev in skupin - svetovanje, strokovna pomoč:

Informiranje, pomoč pri prijavljanju na razpise, pomoč pri organizaciji samostojnih prireditev ter večjih projektov, pomoč pri promociji dejavnosti kulturnih društev, iskanje strokovnih mentorjev, spremljanje potreb po izobraževanju, posredovanje v stiskah in konfliktih znotraj posameznih društev ipd.

b) Organizacija prireditev - piramidna programska organiziranost:

Program, ki ga izvaja strokovna služba na sedežu sklada in na območnih izpostavah JSKD po vsej Sloveniji, je zasnovan na treh medsebojno povezanih ravneh, ki se nadgrajuje in dopolnjuje: območne, medobmočne in državne ravni. Vsaka raven je sestavljena iz dveh osnovnih komponent: prireditev (koncerti, tekmovanja, razstave, literarni večeri ...) in izobraževanja (seminarske oblike, delavnice, kolonije ...).

Prireditve so namenjene predstavitvi, primerjavi in vrednotenju dosežkov ljubiteljskih kulturnih društev in skupin. Nastope spremljajo strokovnjaki za ustrezna področja, ki analizirajo predstavljeno delo in svetujejo metode dela. Hkrati izbirajo kvalitetne kandidate za udeležbo na prireditvah medobmočne oziroma državne ravni.

Območni program (1. stopnja)

Pri organizaciji in zagotavljanju programov prireditev na območni ravni (1. stopnja) JSKD uresničuje pomembno socialno funkcijo, saj v tem okolju predstavljajo raznolike socialne strukture in kulturna društva. Pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Vsa kulturna društva, ki to želijo, imajo enkrat letno možnost predstavitve svoje dejavnosti.

Območni program sestavljajo revije in pregledna srečanja vseh delujočih skupin na ravni območne izpostave (torej iz vseh štirih občin) po posameznih kulturnih dejavnostih. Prireditve so strokovno

spremljane in ovrednotene. To pomeni, da so najkakovostnejše skupine oziroma posamezniki izbrani na medobmočna oziroma regijska srečanja.

Gre za organizacijo omenjenih prireditev v območni izpostavi in financiranje udeležb na tovrstnih prireditvah v drugi območni izpostavi JSKD, ki sodi pod koordinacijo Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Revije oziroma srečanja OI JSKD Trebnje po posameznih dejavnostih:

- glasbena dejavnost (vokalna):
 - ✓ Območna revija predšolskih, otroških in mladinskih pevskih zborov – Pomladna ladja,
 - ✓ Območna revija odraslih pevskih zborov in malih pevskih skupin,
- gledališka in lutkovna dejavnost:
 - ✓ Območno srečanje otroških gledaliških skupin,
 - ✓ Območno srečanje lutkovnih skupin,
- folklorna dejavnost:
 - ✓ Srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž,
 - ✓ Območno srečanje odraslih folklornih skupin.

Medobmočni program – regijska raven (2. stopnja)

Območne izpostave se povezujejo v medobmočne koordinacije, kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi izven lokalnega kroga. JSKD OI Trebnje sodi v Koordinacijo Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Medobmočne koordinacije pripravljajo pregledna srečanja skupin in posameznikov, ki so bili na podlagi strokovne selekcije izbrani na območnih srečanjih. To je višja kakovostna stopnička, kamor se uvrščajo le izbrane skupine.

Medobmočni program oziroma regijsko raven sestavljajo revije in pregledna srečanja na ravni Koordinacije Dolenjske, Bele krajine in Posavja oziroma na ravni območnih izpostav Sevnica, Krško, Brežice, Trebnje, Novo mesto, Metlika in Črnomelj. Gre za organizacijo omenjenih prireditev v domači območni izpostavi in financiranje udeležb strokovno izbranih skupin na tovrstnih prireditvah v omenjenih območnih izpostavah.

Stalnica v OI Trebnje na regijskem nivoju na področju likovne dejavnosti je tudi organizacija Malega likovnega tabora za učence osnovnih in podružničnih šol Dolenjske, Bele krajine in Posavja ter razstava ustvarjenih del. V letu 2015 se bo tabor odvil že 16. leto.

Državni program (3. stopnja)

Na področjih, kjer velja piramidni sistem do državne ravni, se srečanja zaključijo z državnim prikazom najboljših skupin. Veljajo izključno merila kakovosti.

Državni program sestavljajo revije in pregledna srečanja na državni ravni, kamor se na osnovi visoke kakovosti uvrstijo skupine oziroma posamezniki iz medobmočnih srečanj.

Na državni ravni je stalnica v OI Trebnje festival na področju instrumentalne glasbe, ki se že vrsto let izvaja v Mokronogu, in sicer: Mednarodni festival ustnih harmonik "(ah) TE ORGLICE".

c) Organizacija in udeležbe na izobraževanjih - piramidna programska organiziranost

Po enakem principu kot prireditve, tj. na območni, medobmočni in državni ravni JSKD OI Trebnje organizira izobraževanja v domači območni izpostavi oziroma financira udeležbe zainteresiranih

društev oziroma njihovih članov na izobraževanjih v organizaciji JSKD RS po Sloveniji. Izobraževanja so organizirana za vsa področja ljubiteljske kulture.

Nekatera izobraževanja so stalnica. Tako OI Trebnje že vrsto let organizira Seminar mažoret in Delavnico umetnosti pripovedovanja pravljic. Priložnostno pa še druga izobraževanja na območnem oziroma regijskem nivoju, kot so npr. Zborovodska šola - Vokalna tehnika, Regijski lutkovni seminar, Tečaj igranja na ustno harmoniko – orglice, Gledališki seminar za začetnike ipd.

3.2.2.2 Dodatni program

Na osnovi dogovora in sodelovanja z občinami Mirna, Mokronog–Trebelno, Šentrupert in Trebnje, ki jih pokriva OI Trebnje in ZKD Trebnje, JSKD OI Trebnje organizira oziroma pomaga pri organizaciji:

- jubilejnih ali drugih večjih prireditev posameznih društev,
- prireditev ob različnih praznikih in obeležjih,
- lokalnih prireditev (spominske proslave ipd.).

3.2.2.3 Lokalni program

Lokalni program, ki ga JSKD OI Trebnje izvaja v posameznih občinah območne izpostave, se od občine do občine razlikuje, saj je odvisen od finančnih sredstev, javne infrastrukture ter interesov posamezne lokalne skupnosti. Nekatero prireditve oziroma akcije so skupne, v želji OI Trebnje ter posameznih občin pa je, da bi bilo skupnih prireditev več. Na terenu se pojavlja problem nepoznavanja JSKD in njegove vloge v lokalnem prostoru. Podobo bi lahko izboljšali s stalno prisotnimi projekti, ki bi temeljili na delu z mladimi. S kakovostno zasnovanimi in izvedenimi projekti bi privabili predvsem predšolsko in osnovnošolsko mladino ter hkrati tudi njihove starše.

Ideja o skupni programski knjižici, ki bi bila lahko periodična publikacija, ter o t.i. kulturnem abonmaju za prireditve in izobraževanja na različnih kulturnih področjih, bi vsekakor prispevala k večjemu povezovanju vseh štirih občin. Z enotnim nastopom v javnosti bi pridobili večjo publiciteto in tako večjo zainteresiranost lokalnega prebivalstva za vključevanje v različne segmente ljubiteljske kulture.

Lokalni program je različen po posameznih občinah, v glavnem pa obsega:

- gledališke predstave za otroke in odrasle,
- delavnice,
- prireditve ob občinskih praznikih in kulturnem prazniku ipd.
- izobraževanja,
- prireditve v decembru ipd.

JSKD OI Trebnje svoje delovanje usmerja v širjenje kakovostnega kulturnega programa in povezovanje občin pri izvedbi le-tega, kar je eden izmed glavnih ciljev za prihodnja leta.

3.2.2.4 Lokalni program kulture v Občini Mokronog-Trebelno

Lokalni program kulture v Občini Mokronog-Trebelno sestavljajo že izvedeni in ustaljeni projekti ter programska shema za posamezno leto:

- gledališke predstave za otroke in odrasle:
 - ✓ gledališke in lutkovne predstave za otroke,
 - ✓ gledališke predstave za odrasle profesionalnih gledališč ter amaterskih dramskih oziroma gledaliških skupin,

- delavnice:
 - ✓ likovne delavnice za otroke,
- prireditve ob kulturnem in občinskem prazniku:
 - ✓ Medobčinska proslava ob slovenskem kulturnem prazniku občin Mirna, Mokronog-Trebelno, Šentrupert in Trebnje,
- prireditve Veseli december:
 - ✓ Dedek Mraz skupaj z gledališko predstavo za otroke,
- prireditve ob pustu:
 - ✓ Pustovanje za otroke, starše, posameznike in skupine iz bližnje in daljne Mirnske doline,
- projekcije filmov:
 - ✓ Letni kino,
 - ✓ Kino v Mokronogu,
- glasbeni dogodki za odrasle:
 - ✓ koncerti različnih izvajalcev (npr. Koncert Juana Vasleta...).

3.2.3 Korelacija OBČINA (lokalna skupnost) - OBMOČNA IZPOSTAVA JSKD

Na osnovi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), ki poudarja korelacijo med državo in lokalnimi skupnostmi ter medsebojnega dogovora in sklenjene pogodbe med območno izpostavo JSKD in lokalno skupnostjo (občino), služba območne izpostave organizira ter izvaja naloge in programe opredeljene v pogodbi za potrebe lokalne skupnosti (občine).

Gre za projekte in programe, ki jih je nujno dodatno finančno, izvedbeno in promocijsko ovrednotiti v odnosu do lokalnih skupnosti in drugih soizvajalcev preko pogodbe, ki natančno opredeljuje obveznosti in pravice obeh strani.

Dodatni program sestavljajo navedene akcije:

- lokalne prireditve (spominske proslave, osrednje kulturne prireditve....),
- poletne prireditve,
- decembrske prireditve,
- prireditve ob kulturnem prazniku,
- posredovanje kulturne produkcije,
- sodelovanje z društvi različnih vrst in priložnosti (društvo vojnih invalidov, društvo upokojencev, humanitarna društva ...),
- sodelovanje oz. izvedba skupnih projektov z drugimi institucijami na lokalnem področju (muzeji, knjižnice, galerije, samostojni kulturni zavodi.....),
- sodelovanje z občino, kadar je potrebno pomagati zagotavljati program za različne priložnosti (polaganje temeljnega kamna, obisk kakšnega posebnega gosta ali delegacije,
- festivalski projekti, ki so pogosto padalsko naravnani,
- sodelovanje z vrsto posamezniki, ki iščejo pomoč pri pripravi razstav, zagotavljanju kulturnega programa, pri pripravi protokola.....,
- pomoč pri pripravi in izvedbi samostojnih koncertov društev in skupin, pri promociji dejavnosti društev, uvodni zapisi k izdaji biltenov, gledaliških in koncertnih listov.....,
- abonmaji.

3.2.4 Strateški načrt JSKD za obdobje 2014-2020

Strateški načrt Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti 2014-2020 je dokument, ki postavlja prioritete nacionalne kulturne politike na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in neposredno odgovarja na ključne probleme posameznih dejavnosti ljubiteljske kulture.

Lokalne skupnosti bodo v JSKD videle kakovostnega partnerja, ki jim pomaga zagotoviti kakovostno kulturno ponudbo.

Strateški cilji so naslednji:

- JSKD bo v širši javnosti, med uporabniki ter partnerji prepoznana, nacionalno pomembna organizacija,
- strokovni standardi JSKD bodo postali nacionalni referenčni standardi na področju ljubiteljskih dejavnosti v kulturi,
- JSKD bo vzpostavil Študijski center in javno digitalno platformo strokovnih gradiv na področju ljubiteljskih dejavnosti,
- JSKD bo prevzel izvedbo večletnih programskih razpisov za programe vrhunskih ljubiteljskih društev v kulturi,
- program JSKD bo redno sofinanciran s strani vseh lokalnih skupnosti, JSKD pa bo prevzel vlogo dodeljevalca finančnih sredstev lokalnih proračunov mestnih občin za ljubiteljska kulturna društva.

4. PREČNO POGLAVJE

Skrb lokalne skupnosti za doseganje kulturnih in drugih učinkov kulture.

4.1 Kulturni turizem

V občini obstaja težnja, da se izvajalci tako športnih, turističnih, vinogradniških, kulturnih in drugih društev medsebojno povezujejo in skupno organizirajo prireditve, projekte, ki vključujejo elemente tako športa, kulture, turizma in še kaj. Na ta način se vzpostavlja povezanost in sinergija med vsemi izvajalci, ki pa na koncu doseže tudi gledalca, poslušalca. Ponuditi obiskovalcu kvalitetno preživetje časa v občini in ga aktivirati, da tudi sam sodeluje pri oblikovanju dogodka.

Predstavitev lokalnih posebnosti na različnih prireditvah in s tem omogočiti tudi razvoj domače obrti.

Usmeritve in ukrepi:

- *razvijati prireditve, ki temeljijo na lokalnih značilnostih, ohranjanje lokalnih šeg in navad,*
- *vključiti lokalno prebivalstvo k oblikovanju prireditev,*
- *omogočiti razvoj domače obrti ob prireditvah.*

Kazalci in merila:

- *število prireditev,*
- *število obiskovalcev,*
- *razvoj domače obrti,*
- *število novih destinacij.*

4.2 Kulturna vzgoja

Sem sodi skrb za dostopnost kakovostne kulturne vzgoje kot temeljne pravice vsakega posameznika ter hkrati krepitev zavesti o njenem pomenu za razvoj posameznika in družbe kot celote. Pomembno je, da se kulturna vzgoja začne že v predšolskem obdobju ter da se vzpostavi medgeneracijska povezava na vseh področjih kulture. Potrebna je aktivacija na različnih področjih (kot obiskovalci, slušatelji, ustvarjalci, raziskovalci, kratka aktivni udeleženci kulturnih dejavnosti). Pri tem je potrebno tudi načrtno razvijati vse te dejavnosti v okviru letnega programa za kulturo z različnimi izvajalci kulturnih dobrin (knjižnica, JSKD, ZKD, vrtec, osnovna šola, različna društva in posamezniki).

Arhitektura kot temeljni element kulture – javni interes na področju arhitekture obsega dvig kakovosti življenja in življenjskega okolja ter uveljavljanje trajnostnega razvoja, socialne kohezije in kulturne identitete. Zagotavlja se z arhitekturnim, krajinsko arhitekturnim, urbanističnim in prostorskim načrtovanjem ter z oblikovanjem interierjev ob upoštevanju prostora kot omejene dobrine, vključno z ohranjanjem kulturne dediščine.

Usmeritve in ukrepi:

- *razvijati delavnice že pri mladih,*
- *začrtati jasne usmeritve kulturne vzgoje za posamezne dogodke,*
- *omogočiti dostopnost do različnih oblik izobraževanja.*

Kazalci in merila:

- *število delavnic in različnih dogodkov,*
- *število obiskovalcev.*

4.3 Mladinska dejavnost

Oblikovanje programov za mladino tako, da bodo vključevali različna kulturna področja (film, glasba, književnost, likovna umetnost, uprizoritvena umetnost, arhitekturne delavnice). Oblikovati delavnice kjer bodo mladi aktivno sodelovali.

Usmeritve in ukrepi:

- *omogočiti raznolikost delavnic,*
- *aktivna soudeležba mladih pri ustvarjanju, oblikovanju in izvajanju različnih kulturnih dejavnosti.*

Kazalci in merila:

- *število delavnic in različnih dogodkov,*
- *število obiskovalcev.*

5 KULTURNA INFRASTRUKTURA IN INVESTICIJE

Javni interes na področju kulturne infrastrukture in investicij vključuje zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje kulturnih dejavnosti in izboljšanje dostopnosti do kulture. Za javno kulturno infrastrukturo oz. nepremičnine so v Občini Mokronog-Trebelno razglašeni:

- upravno-kulturno središče, kjer se nahaja kulturna dvorana, krajevna knjižnica, društveni prostori in prostori občine,
- večnamenski dom na Trebelnem s kulturno dvorano in društvenimi prostori.

Kot javna infrastruktura na področju kulture se razglašata tudi oprema v teh nepremičninah, ki služi kulturnim dejavnostim.

Kulturna dvorana Mokronog je prenovljena in sodobno opremljena, tako da se ne predvidevajo posegi na tem objektu. Večnamenski dom na Trebelnem je prav tako primeren za gostovanje manjših skupin. Potrebno pa je pripraviti strategijo obnove in namembnosti Strelovega turna v Mokronogu.

6 OBSEG IN NAČINI FINANCIRANJA

Oblike financiranja območnih izpostav JSKD, zveze kulturnih društev ter kulturnih društev in skupin na lokalni ravni.

Financiranje poteka preko javnega razpisa ali poziva za programe in projekte (postopki predpisani v ZUJIK, od 100. do 120. člena) ter na podlagi Pravilnika o izvedbi javnega poziva in javnega razpisa za izbiro kulturnih programov in kulturnih projektov, ki ga je sprejelo ministrstvo za kulturo (Uradni list RS, št. 43/10 in nadaljnji) oziroma Pravilnika o postopkih in merilih za sofinanciranje programov in projektov na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Mokronog-Trebelno. Lokalna skupnost preko javnega razpisa financira enoletne programe. Praviloma lokalna skupnost v svojem pravilniku določi tudi merila in kriterije za vrednotenje programov in projektov, ki morajo biti javno objavljeni (najpogosteje na spletni strani lokalne skupnosti ali v občinskem glasilu). V pravilniku lokalna skupnost tudi določa prioritete programske usmeritve (npr. višje vrednotenje programov, ki vključujejo določene lokalno odmevnejše projekte), ki izhajajo iz sprejetega lokalnega programa kulture.

Izvajalec javnega razpisa (ali razpisov) je lahko občina sama ali pa, po pooblastilu, druga organizacija javnega prava, ki s pooblastilom postane nosilec javnega pooblastila za izvedbo postopkov financiranja ter za odločanje na prvi stopnji, lokalna skupnost pa prevzame vlogo drugostopenjskega (pritožbenega) organa.

6.1 OBMOČNE IZPOSTAVE JSKD

OI JSKD se financirajo kot neposredna proračunska postavka v proračunih lokalnih skupnosti, na podlagi 68. člena ZUJIK ter na podlagi 3. odstavka, 15. člena Zakona o Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti ter 3. odstavka, 32. člena Akta o ustanovitvi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 72/10). Predmet financiranja so (lahko):

- programi in projekti OI JSKD,
- plače in drugi prejemki iz delovnih razmerij,
- zagotavljanje brezplačnih prostorov ter sredstev za materialne stroške vzdrževanja prostorov,
- materialni stroški za delovanje OI,
- dodatna oprema in osnovna sredstva.

6.2 ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV, KULTURNA DRUŠTVA

Podpora lokalnih skupnosti za ljubiteljske kulturne dejavnosti (zveze kulturnih društev in kulturna društva) je opredeljena v ZUJIK, 66. člen.

Zvezi kulturnih društev in kulturnim društvom lokalne skupnosti zagotavljajo sredstva za:

- programe in projekte,
- plače in drugi prejemki iz delovnih razmerij,

- prostore ter sredstva za materialne stroške vzdrževanja prostorov,
- materialni stroški za delovanje in izvedbo programov,
- dodatna oprema in osnovna sredstva.

7VIZIJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI MOKRONOG-TREBELNO

Z dokumentom Lokalni program za kulturo se želi dodati tako kulturna vsebina lokalnemu prostoru kot tudi vizija prepletanja kulture z vsemi akterji, ki delujejo v tem prostoru. Medsebojna sinergija in povezanost na različnih ravneh lahko dajo dobre rezultate.

1. KULTURNA DOBRINA KOT JAVNA DOBRINA (socialna kohezija, regionalna in lokalna pripadnost, dvig ravni kakovosti vsakdanjega življenja z boljšo izrabo prostega časa, s kulturno vzgojo).
2. DOSTOPNOST KULTURNIH DOBRIN IN POGOJEV ZA USTVARJALNOST (lokalna, fizična, informacijska, socialna).
3. PODPORA USTVARJALCEM IN PROJEKTOM NA PODROČJU LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI (sodelovanje med ponudniki, infrastruktura za izobraževanje, sodelovanje s šolami, mednarodno sodelovanje).
4. KULTURNA VZGOJA NA VSEH RAVNEH IZOBRAŽEVALNIH PROCESOV.
5. SODBUJANJE KULTURNE RAZNOLIKOSTI.
6. SPODBUJANJE KULTURNIH PROJEKTOV ZA DVIG KVALITETE ŽIVLJENJA IN POVEČANJE SOCIALNE KOHEZIVNOSTI.
7. AKTIVNO SODELOVANJE MED KULTURO IN GOSPODARSTVOM.
8. KULTURA IN TURIZEM.
9. INFORMATIZACIJA.

